

Selvitys Kaikukortin käyttöönottamisesta ja alueellisesta mallista Päijät-Hämeessä (Lähetekirje)

Päijät-Hämeessä on selvitys Kaikukortin käyttöönottamisesta ja alueellisesta mallista alkuvuoden 2024 aikana. Työryhmään on kuulunut Päijät-Hämeen hyvinvointialueen edustajien lisäksi kuntien ja Päijät-Hämeen liiton edustajia sekä kulttuuritoimijoiden edustajia.

Liitteenä oleva selvitys lähetetään kuntien, Päijät-Hämeen liiton ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen käsiteltäväksi. Samalle em. tahoja pyydetään 30.6.2024 mennessä näkemyksiä seuraaviin asioihin:

- a) hankkeeseen osallistumisesta
- b) näkemystä hankkeen hallinnoijasta
- c) Kaikukorttitoimintamallin käyttöönotosta ilman ulkopuolista rahoitusta

Kannanotot pyydetään toimittamaan 30.6. mennessä projektipäällikkö Saija Forss-Kuparille, sähköposti: saija.forss-kupari@paijatha.fi

Työryhmä kokoontuu elokuussa ja käy läpi toimijoiden kannanotot. Elokuussa käynnistetään myös mahdollinen hankevalmistelu.

19.4.2024
Työryhmän puolesta

Mika Forsberg
Toimialajohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
044-7195630
mika.forsberg@paijatha.fi

**SELVITYS KAIKUKORTIN KÄYTTÖÖNOTTAMISESTA JA
ALUEELLISESTA MALLISTA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ**

19.4.2024 valmistelutyöryhmä

SISÄLLYS

1. JOHDANTO

2. KAIKUKORTTI

- 2.1. Yleistä kaikukortista
- 2.2. Kohderyhmä ja jakelu
- 2.3. Toiminnan vastuuhenkilöt ja koordinointi
- 2.4. Kustannukset
- 2.5. Tukirakenteet
- 2.6. Yhteenveto

3. ESITYS JATKOTOIMENPITEISTÄ

1 JOHDANTO

Kaikukortin alueellista käyttöönottoa koskeva selvitystyö käynnistyi Päijät-Hämeessä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 19.12.2022 § 78 tehdyn aloitteen pohjalta. Aloitteessa esitettiin, että Päijät-Hämeen hyvinvointialue käynnistää alueellisen Kaikukortin käyttöönoton valmistelun yhdessä alueen kuntien kanssa. Hyvinvointialue ja alueen kunnat kävivät 10.5.2023 keskustelun aloitteesta ja Kaikukorttikonseptista. Yksimielinen näkemys oli, että on tarve tehdä jatkovalmistelutyö ja selvitys Kaikukortti-toimintamallista kustannusvaikutuksineen. Jatkovalmistelussa suunnitellaan myös se, kuka vastaa alueellisesta koordinaatiosta ja miten korttia jaetaan. Jatkovalmistelu tehdään syksyn 2023 aikana yhteistyössä kuntien kanssa siten, että esitys on käytettävissä vuoden 2025 talousarviovalmistelun käynnistytessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä asiakas- ja osallisuuden lautakunnat käsittelivät Kaikukorttia koskevaa valtuustoaloitetta kokouksissaan 17.8.2023 § 25 ja 24.8.2023 § 29. Molemmat lautakunnat totesivat, että Kaikukortin käyttöönoton valmistelua on perusteltua jatkaa. Eriarvoisuuden vähentäminen kulttuurihyvinvoinnin mahdollistamisessa on tärkeää. Asiantuntevasti ja laadukkaasti järjestetyillä taide- ja kulttuuripalveluilla voidaan ehkäistä osattomuutta ja syrjäytymistä sekä lisätä erityisesti kaikkein heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien hyvinvointia ja toimintamahdollisuuksia. Aluehallitus merkitsi 18.9.2023 § 230 tiedoksi edellä kuvatun vastauksen valtuustoaloitteeseen ja saattoi sen edelleen aluevaltuuston tiedoksi. Aluevaltuusto merkitsi 6.11.2023 § 50 tiedoksi vastauksen alueellisen Kaikukortin käyttöönotosta Päijät-Hämeessä

Selvitystä Päijät-Hämettä koskevasta alueellisesta kaikukorttikonseptista on tehty alkuvuoden 2024 aikana yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton ja valmisteluun osallistuneiden kuntien kanssa. Hyvinvointialueen koordinoimaan valmisteluun on osallistunut myös kulttuuritoimijoiden edustajia. Valmistelutyö on ollut osa hyvinvointialueen RRP-hankekokonaisuutta. Valmistelutyön aikana on tutustuttu kaikukorttitoimintamalliin ja sen käyttöönottoon muualla Suomessa (Kaikukeskus-esittely, Kuopion kaupungin Kaikukorttipilotin esittely).

Työryhmään ovat kuuluneet Päijät-Hämeen hyvinvointialueen edustajina toimialajohtaja Mika Forsberg, projektipäällikkö Saija Forss-Kupari, projektisuunnittelija Essi Lipponen (28.2.2024 asti), palvelukehittäjä Riitta Nuutinen, tulosaluejohtaja Eija Leino ja hyvinvointikoordinaattori Heli Lehtovaara. Kuntien edustajina työryhmässä ovat olleet kulttuuriasiainpäälikkö Matti Karhos, (Lahden kaupunki), vapaa-aikapäälikkö Lassi Puodinketo (Hollolan kunta, sijaisena kulttuurituottaja Hanna Kaitila (Hollola), vs. kirjasto- ja kulttuurijohtaja Ninni Parviainen, (Orimattila, helmikuu 2024 asti), kirjasto- ja kulttuurijohtaja Minna Sirnö (Orimattila, maaliskuu 2024 alkaen) sekä vapaa-aikapäälikkö Anna-Maija Muurinen (Hartolan kunta). Kaikille Päijät-Hämeen kunnille tarjottiin mahdollisuus osallistua valmisteluun ja kuntien kulttuurivastavat totesivat tämän joukon edustavan valmisteluvaiheessa alueen kuntia riittävän kattavasti. Selvitystyön vaiheista on kerrottu kulttuurivastaville avoimesti valmistelun eri vaiheissa. Edellisten lisäksi valmistelussa mukana olivat Päijät-Hämeen liiton edustajana projektipäällikkö Joonas Pokkinen (sijaisena Salla Juntunen.) Kulttuuritoimijoiden edustajana ovat toimineet kuvataiteilija Kirsi Karppinen (Kauno ry.) Halintojohtaja Jaska Teuri (Teatteri Vanha Juko) sekä Heli Kauhanen (Taike syksy2023.) Kuntien hytekoordinaattorien osallistaminen osana valmistelua toteutettiin 17.4.2024.

Petteri Orpon **hallitusohjelmassa** ”Vahva ja välittävä Suomi” nostetaan esiin kulttuurin merkitys kansalaisten resilienssille, kokonaisturvallisuudelle sekä kansalliselle yhteenkuuluvuuden tunteelle. Hallitus vahvistaa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyötä. Tavoitteena on esimerkiksi kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan laajempi hyödyntäminen ennaltaehkäisevässä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Päijät-Hämeen **hyvinvointialueen strategiassa** nostetaan esiin mm. kuntayhteistyö ja sen strategisena päämääränä lisätä alueen väestön hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta sekä varmistaa yhä vaikuttavampien ja entistä saavutettavimpien palveluiden luominen hyvinvointialueen ja kuntien yhteisille asiakkaille. Yhteistyötä tehdään erityisesti työllisyyden hoidossa ja kotouttamisessa, lasten ja nuorten palveluissa, kulttuurihyvinvoinnin edistämisessä. **Päijät-Hämeen kulttuurin suunta 2030-ohjelmaan** yhtenä kirjattuna tavoitteena on lisätä kulttuurin saavutettavuutta ja kaikkien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin. Yhtenä ohjelman toimenpiteenä selvitetään mahdollisuus ottaa käyttöön Kaikukortti tai muu sovellutus taloudellisen eriarvoisuuden purkamiseksi sekä mahdollisuudet kulttuuriluotsi-toiminnan kehittämiseksi. Kulttuurihyvinvointi on huomioitu myös **kuntien hyte-kertomessa**, kuinka kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa?)

Päijät-Hämeen hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa vuosille 2021-2025 todetaan, että kulttuurin järjestelmällisessä hyödyntämisessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on Päijät-Hämeessä vielä parannettavaa, mm. selkeät alueelliset rakenteet kulttuurihyvinvoinnin hyödyntämiseksi puuttuvat. Päijät-Hämeessä köyhyys on yleisempää yhden hengen kotitalouksissa ja yksinhuoltajaperheissä muihin perhekokonaisuuksiin verrattuna. Heikko taloudellinen asema, ylisukupolvinen huonosuaisuus, työttömyys, matala koulutustaso sekä ongelmien kasautuminen vaikuttavat elintapoihin ja terveyskäyttäytymiseen ja sitä kautta terveyteen ja hyvinvointiin aina kuolleisuuteen saakka. Yleinen pienituloisuusaste on maan keskiarvoa korkeampi. Päijät-Hämeessä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus, vaikeasti työllistyvien osuus ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus on korkea.

Kaikukortti vastaa **kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 166/2019** tavoitteisiin. Laki velvoittaa kuntia mm. edistämään kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä sekä kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. **Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021** todetaan kuntien (6 §) ja hyvinvointialueiden (7 §) velvoite edistää asukkaidensa hyvinvointia. **Sosiaalihuoltolain 1301/2014** mukaan hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvointia sekä poistettava epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä. Haavoittuvassa asemassa ja erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden tarpeisiin kaikukortti vastaa hyvin tarjoamalla esimerkiksi merkityksellisyyttä ja tarkoitusta elämään kulttuurihyvinvoinnin kautta sekä yhteisöllisyyden ja osallistumisen mahdollisuuksia vaikeassa taloudellisessa ja sosiaalisessa tilanteessa. Päijät-Hämeessä tähän kohderyhmään ja sen tarpeisiin osallisuuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta tarve kiinnittää erityishuomiota syrjäytymisen vähentämiseksi.

2 KAIKUKORTTI

2.1 Yleistä Kaikukortista

Kaikukortti on väline kulttuuriosallistumisen taloudellisen esteen purkamiseen. Se parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien yksilöiden ja perheiden mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä. Kaikukorttijärjestelmä perustuu luottamukseen ja toimijoiden vapaaehtoisuuteen. Kaikukortti on henkilökohtainen kortti, jonka voi saada esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, kolmannen sektorin toimijalta tai kunnan palveluista. Kortti myönnetään tiukassa taloudellisessa asemassa olevalle, mutta sen myöntämisen yhteydessä ei tarkastella tiukkojen taloudellisten kriteerien täyttymistä.

Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja kaikkiin niihin kulttuuri- ja liikunta-palveluihin sekä opistoihin, jotka kuuluvat valtakunnalliseen Kaikukortti-verkostoon. Kaikukorttikohteet eli palveluntuottajat eivät saa lipuista erillistä korvausta, vaan tarjoavat liput tai kurssipaikat hyvän tahdon eleenä. Kaikukortti käy niissä kunnissa, jotka ovat päättäneet lähteä mukaan Kaikukorttitoimintaan. Kaikukorttikohteet voivat olla myös muiden, kuin kuntien tuottamissa palveluissa.

Kaikukortin käyttö ja ylläpitäminen edellyttää paikallista tai alueellista koordinoitua ja verkoston muodostamista koordinoinnin toteuttamiseksi. Paikalliset Kaikukortin jakajat ja Kaikukorttikohteet noudattavat valtakunnallista Kaikukorttitoimintamallia. Kaikukortti on käytössä jo yli sadalla paikkakunnalla Suomessa. Se on toistaiseksi fyysinen kortti, mutta työ sen digitoimiseksi on alkanut. Kaikukorttijärjestelmää ylläpitää ja kehittää Kulttuuria kaikille -palvelu, joka yhdistystoimijana edistää taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta Suomessa.

2.2 Kohderyhmä ja jakelu

Kaikukortin voivat saada ainoastaan henkilöt, jotka ovat Kaikukortti-toiminnassa mukana olevien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita ja jotka ovat lisäksi niin tiukassa taloudellisessa tilanteessa, etteivät voi siitä syystä käyttää kulttuuripalveluja. Kaikukortin saava henkilö tulee olla vähintään 16-vuotias. Kaikukortin haltija voi hankkia maksuttomia pääsylippuja myös alle 18-vuotiaille omille lapsilleen tai lapsenlapsilleen silloin, kun he menevät yhdessä samaan tapahtumaan (ei koske kansalaisopistojen kursseja).

Kaikukorttia tulee myöntää yhdenvertaisin perustein läpinäkyvästi, mikä on huomioitava myös viestinnässä ja markkinoinnissa. Kaikukorttia voidaan jakaa hyvinvointialueen toimintojen ohella myös kuntien toiminnoissa tai kolmannen sektorin kautta. Jakavat tahot tulee selvittää ja määritellä.

2.3 Kaikukorttikohteet

Kaikukortti on valtakunnallinen palvelu, jolloin se käy jokaisessa Kaikukorttikohteessa myöntötahosta tai -alueesta riippumatta. Kaikukorttikohteeksi voivat lähteä mukaan myös muut kuin kunnan palvelut. Kortti ei myöskään käy automaattisesti kaikissa mukaan lähtevän kunnan palveluissa, vaan kunta määrittelee itse, mitkä palvelut se ilmoittaa Kaikukorttikohteiksi. Tällaisia palveluita voivat olla erilaiset esitykset,

konsertit, kansalaisopistojen kurssipaikat tai museot. Kuntien palveluiden lisäksi Kaikukorttikohteeksi voi sitoumuksen kautta lähteä myös mukaan muut kuin kunnalliset toimijat, kuten eri esittävän taiteen yhteisöt. Kaikukortin käytölle voi asettaa erilaisia rajauksia esimerkiksi näytöskohtaisiin lippumääriin. Tietty minimitasot on kuitenkin määritelty toimintamallissa.

2.4 Toiminnan vastuuhenkilöt ja koordinointi

Kaikukorttitoiminnan lähtökohtana on, että toimintaa koordinoidaan hyvinvointialueen (sosiaali- ja terveydenhuolto) ja kuntien (kulttuurihyvinvointi) yhteistyönä. Kaikukortin koordinoinnista vastaavat alueellisen koordinaatitahon vastuuhenkilö ja mukana olevien kuntien nimetyt vastuuhenkilöt. Kuntien ja hyvinvointialueen osalta vastuuhenkilöt toimivat Kaikukannan pääkäyttäjinä. Alueellinen vastuuhenkilö ylläpitää oman Kaikukortti-verkostonsa käyttäjätietoja eli antaa kortin jakajaorganisaatioille ja käyttöoikeudet järjestelmään. Vastuuhenkilöt koordinoivat Kaikukorttitoimintaa ja ylläpitävät sitä sekä toimivat Kaikukannan pääkäyttäjinä alueella.

Koordinointi edellyttää yhteistyöverkostoa, sen ylläpitämistä ja vastuuhenkilöiden nimeämistä. Paikallinen verkosto vastaa mm. perehdytysmateriaalien jakamisesta alueen Kaikukortin jakajille ja Kaikukorttikohteille. Paikallisen Kaikukorttikokeilun sekä kokeilun jälkeen uusien Kaikukorttiverkoston jäsenorganisaatioiden kanssa tehtävistä Kaikukorttisitoumuksista Kaikukeskuksen laatimien sopimus pohjien mukaisesti, viestinnästä ja erillisen Kaikukannan käytöstä.

Kaikukortin käyttöönotto alueella vaatii toimenpiteitä sekä kunnilta että hyvinvointialueelta. Lisäksi jakajahoina on mahdollisuus toimia kolmannen sektorin toimijat. Kulttuurikohteiksi voivat hakeutua myös muut kuin kuntien omat kohteet.

2.5 Kustannukset

Kaikukortin (Kaikukortti.fi ja tietokanta) ylläpito- ja tukikustannukset jakautuvat väestön suhteessa. Vuonna 2024 toiminnan ylläpito- ja tukikustannusten kokonaiskustannusarvio valtakunnallisesti on noin 48 000 euroa. Esimerkiksi Pohjois-Savon alue, jonka väkiluku on noin 231 000, maksaa oman osuuden, josta hyvinvointialueen osuus on 2 433 euroa ja kunnat jakavat toisen puolen eli 2 433 euroa. Esimerkiksi Kiuruveden (7500 asukasta) osuus on noin 80 euroa vuodessa. Vuonna 2025 kokonaiskustannukset kasvavat todennäköisesti mm. siksi, että silloin tulee mobiili-Kaikukortti sekä Kaikukortin haltijan oma käyttöliittymä nimeltä OmaKaiku. Lisäksi Kaikukortin lisäämistä Tarmoa-alustalle selvitetään.

Lisäksi kustannuksia aiheuttaa korttien painaminen ja jakelu. Pohjois-Savossa oli alkuvaiheessa painettu kortteja 3000 kappaletta ja 100 yhteisöille. Näiden painokulu oli alle 500 euroa. Sähköiseen korttiin siirtyminen vähentää osan painokustannuksista, mutta toisaalta nostaa Kaikukannasta maksettavaa ylläpito- ja tukikustannuksia. Kustannuksia muodostuu myös Kaikukorttikohteiden tarjoamat palveluista. Näistä ei makseta erillistä korvausta, vaan kohteet antavat esimerkiksi paikat katsomosta hyvältäahdoneleen. Suorien kustannusten lisäksi Kaikukortin laadukas toteuttaminen vaatii työpanosta Päijät-Hämeessä eri toimijoilta. Työpanosta tarvitaan ainakin seuraavissa asioissa:

- Kaikukannan käyttöönoton päätöksentekovaihe; päätökset ja sitoumukset käyttöönotosta, vastuuhenkilöiden nimeäminen

- Kaikukannan alueellisen pääkäyttäjän työaika
- Kaikukannan kuntakohtaisen pääkäyttäjän työaika
- Korttien jakajatahojen käyttöönotto- ja ylläpitokoulutukset
- Kaikukorttien jakaminen (kuka jakaa sekä jakamiseen käytetty työaika)
- Kaikukorttitoimintaan myönnettyt liput ja kurssipaikat, näistä ei saada ulkopuolista erillistä korvausta
- Kaikukorttikohteiden koulutukset
- Kaikukorttien rekisteröinti Kaikukorttikohteissa reaaliaikaisesti käyttöhetkellä
- Lisäksi Kaikukortti aiheuttaa myös lipunmyynnissä lisätyötä, riippuen millaisia ratkaisuja esimerkiksi paikkojen rajaamiseen Kaikukorttikohde käytölle asettaa.

2.6 Tukirakenteet

Kaikukorttitoiminnassa voidaan hyödyntää jo kunnissa olevia kulttuuriluotseja-/kavereita esimerkiksi tiedottamalla asiakkaita Kaikukorttitoiminnasta kertovalla verkkosivulla myös tarjolla olevasta sosiaalisesta tuesta. Kaikukortti tulee huomioida osana kulttuurihyvinvointitoimintaa palveluketjuissa ja palvelukokonaisuuksissa suhteessa tavoitetaan. Kaikukorttiin ja kulttuurihyvinvoinnin edistämiseen voi liittää erilaisia kulttuurilähete- tai reseptikäytäntöjä. Niistä tulee kuitenkin sopia ja niitä tulee kehittää erikseen.

Kaikukortilla pitää olla oma paikallinen verkkosivu, esimerkiksi osana kaupungin/kunnan/alueen verkkosivustoa. Verkkosivulla avataan Kaikukortin perusasioita ja listataan paikallisessa Kaikukorttiverkostossa mukana olevat sosiaali-, terveys- ja kulttuurialan toimijat. Alueellisenä ratkaisuna kannattaa keskittää Kaikukortin alueellinen/paikallinen sisältö yhdelle verkkosivulle, jonne ohjataan eri toimijoiden verkkosivuilta – toki perustiedot on hyvä kertoa kunkin toimijan omilla sivuilla. Kaikukorttikohteissa kortti käsitellään sisäänpääsyn yhteydessä omalla verkkopohjaisella sovelluksella.

3 YHTEENVETO

Kaikukortti on asiakas- ja tarvelähtöinen palvelu, joka edistää useita hyvinvointialueen ohjelmien ja kärkien tavoitteita. Kaikukorttitoiminta toteuttaa hyvinvointialueen osallisuusohjelman sekä valmisteilla olevan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päämääriä. Osallisuusohjelma edistää hyvinvointialueen strategian päämäärää hyvinvoivasta asukkaasta. Osallisuustyö rakentaa hyvinvointia osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusten kautta. [Paijat-Hameen-hyvinvointialueen-osallisuusohjelma 2023–2025 saatavutettava.pdf \(paijatha.fi\)](#)

Kaikukortin käyttöönotto tukee asukkaiden ja asiakkaiden osallisuutta kaikilla osa-alueilla. Osallisuuden osa-alueet ovat osallisuus omassa elämässään, yhteisöissä ja yhteisessä hyvässä. [Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet - THL](#) Sosiaalihuoltolaissa tarkoitetaan ”sosiaalipalveluilla hyvinvointialueen sosiaalipalveluja sekä muita toimia, joilla sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö edistävät ja ylläpitävät yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta [\(26.8.2022/790\)](#)” Kaikukortin käyttöönotto tarjoaa sosiaalipalveluihin työkalun osallisuuden edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn, sekä sosiaaliseen kuntoutumiseen. Kaikukortin käyttöönotto tukee myös Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ilmiöpohjaisen budjetoinnin pilotointia, jossa ilmiöksi on valittu lasten ja nuorten mielen hyvinvointi.

Kaikukortin käyttöönottoon voidaan yhdistää osallisuusindikaattorin pilotointiin. Osallisuusindikaattorilla voi mitata osallisuuden kokemuksen muutosta ja se auttaa osallisuutta edistävän toiminnan vaikutusten todentamisessa. Osallisuusindikaattorin sisältävä osallisuuskysely sopii sellaisen toiminnan arviointiin, jossa osallistujille voidaan teettää alku- ja loppukysely.

[Osallisuuskysely](#)

Selvityksen perusteella Kaikukortin käyttöönotto ja käyttö edellyttää alueellisen toimijajoukon saumatonta yhteistyötä sekä kokonaiskoordinaatiota ja -kehittämistä tukevia rakenteita vastuuhenkilöineen. Kulttuuri- hyvinvoinnin alueellinen verkosto ja sen johtaminen edellytys alueellisen kaikukorttikäytännön edellytys. Kaikukortin käyttöönottoon liittyy paljon yksityiskohtia, jotka suunniteltava etukäteen.

4 ESITYS JATKOTOIMENPITEISTÄ

Työryhmän esityksenä on, että Kaikukorttimallin käyttöönottoa edistetään ensisijaisesti Päijät-Hämeessä alueellisella hankkeella. Hyvinvointialueen ja kuntien taloudellinen tilanne huomioiden tavoitteena on saada ulkopuolinen rahoitus alueelliselle hankkeelle, alustavasti kahdelle (2) vuodelle. Esitetään hankkeen käynnistämistä vuoden 2025 alussa.

Potentiaalinen hankerahoituksen kohde voisi olla Euroopan sosiaalirahasto, nykyisellä ohjelmakaudella ESR+. Se on EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahasto, jonka avulla pyritään edistämään työllisyyttä, osallisuutta, yhdenvertaisuutta sekä tasa-arvoa. Syksyllä 2021 alkaneen ohjelmakauden teemana on Uudistuva ja osaava Suomi. Hankkeen erityistavoitteessa 4.3 Yhdenvertaiseen osallisuuteen on pääasiallisena sisältönä mm. yhtäläisten mahdollisuuksien ja osallisuuden edistäminen sekä palveluiden kehittäminen. Hankerahoituksen hakijana voi toimia Päijät-Hämeen hyvinvointialue, kunta tai Päijät-Hämeen liitto. Seuraava alueellinen haku on syksyllä 2024. Hankkeen toteuttaminen vaatii omarahoitusosuutta, jonka jakamisesta tulee sopia erikseen. Omarahoitusosuus on tyypillisesti 20% hankkeen kuluista. Hankehaun avautuessa tulee suunnitelma asettaa rahoittajan asettamiin ehtoihin ja tavoitteisiin, jonka pohjalta lopullinen hankevalmistelu voidaan tehdä.

Hankerahoitus mahdollistaisi alueellisen koordinaation toteuttamisen, johon tarvitaan henkilöstöresursseja. Hankekauden aikana kyettäisiin kehittämään ja hiomaan alueellista toimintamallia ja laajentamaan Kaikukortin käyttöönottoa hallitusti. Hankkeessa aloitetaan kulttuurikohteista. Hankkeen aikana suunnitellaan Kaikukortin laajentaminen myös liikuntapalveluihin (uimahallit, kuntosalit jne). Myös resurssi- ja osaamistarpeet tarkentuisivat pilotoinnin aikana. Hankkeen aikana kehitettäisiin alueellista verkostoa. Hankkeen ja siihen liittyvän pilotoinnin aikana kehitettäisiin Kaikukorttitoiminnan osaksi myös sosiaalista tukea, kun voitaisiin vahvistaa alueellista kulttuuriluotsi-/kaveritoimintaa Kaikukorttitoiminnan osana.

Tämä selvitys lähetetään kuntien, Päijät-Hämeen liiton ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen käsiteltäväksi ja em. tahoilta pyydetään kannanottoja mahdolliseen hankkeeseen mukaan lähtemisestä, hankkeen hallinnoijatahosta sekä Kaikukortin käyttöönottamisesta ilman hankerahoitusta. Mahdollisen hankkeen hallinnoinnista sovitaan ja kuntien sitoumukset hankkeeseen osallistumisesta pyydetään alkusyksyn 2024 aikana. Loppusyksyn 2024 aikana tulee sopia korttien ja materiaalien painatus, jakajatahojen koulutukset, pääkäyttäjä- yhdyshenkilöiden (kunnat, hva) koulutukset, käyttökohteiden koulutukset, jakajatahojen määrittely ja käyttökohteiden määrittely.

